

**TRAUKINIO MAŠINISTŲ, KETINANČIŲ VALDYTI SPECIALIUOSIUS GELEŽINKELIO
 RIEDMENIS, TEORIJOS IR PRAKTIKOS MOKYMO PROGRAMA**

Šios programos tikslas yra apmokyti darbuotoją, suteikiant jam teisę valdyti ir aptarnauti specialiuosius geležinkelio riedmenis (toliau – SGR). Kiekvienas traukinio mašinistas, baigęs mokymo programą, įgytų žinių ir praktinių įgūdžių pagrindu, turi gebėti aptarnauti ir valdyti SGR bei atlikti einamosios prevencinės techninės priežiūros darbus, savo veiksmais garantuojant saugų traukinių eismą ir užtikrinti darbuotojų saugos ir sveikatos-reikalavimų vykdymą.

TEORINIO MOKYMO PROGRAMA		
Eil. Nr.	Mokymo tema	Mokymo valandų skaičius
<i>1.Specialiųjų geležinkelio riedmenų konstrukcija</i>		17
1.1.	Bendros žinios apie SGR konstrukciją, paskirtį, pagrindines technines charakteristikas.	1
1.2.	SGR ADM, KTD tipo įranga, jėgainės ir pagalbinių įrenginių konstrukcija ir veikimo principas. Gedimų diagnostikos ir kontrolės priemonės. Stabdžių sistemos konstrukcija ir veikimas.	2
1.3.	SGR WM tipo įranga, jėgainės ir pagalbinių įrenginių konstrukcija ir veikimo principas. Gedimų diagnostikos ir kontrolės priemonės. Stabdžių sistemos konstrukcija ir veikimas.	2
1.4.	SGR DGKu, AGD-1M tipo įranga, jėgainės ir pagalbinių įrenginių konstrukcija ir veikimo principas. Gedimų diagnostikos ir kontrolės priemonės. Stabdžių sistemos konstrukcija ir veikimas.	1
1.5.	SGR MPT, AGRc-1200 tipo įranga, jėgainės ir pagalbinių įrenginių konstrukcija ir veikimo principas. Gedimų diagnostikos ir kontrolės priemonės. Stabdžių sistemos konstrukcija ir veikimas.	2
1.6.	Sniego valymo mašinų SM-2, SM-5 SDP, SDPM įranga, jėgainės ir pagalbinių įrenginių konstrukcija ir veikimo principas. Gedimų diagnostikos ir kontrolės priemonės. Stabdžių sistemos konstrukcija ir veikimas.	2
1.10.	Automatinė lokomotyvų signalizacija ALS ir saugos sistema KLUB-U. Sistemų paskirtis ir veikimo principai. SGR mašinisto darbo kontrolė. SGR valdymo duomenų registracija ir šifravimas.	2
1.11.	Analoginės ir GSM-R tipo radijo ryšio priemonės. Veikimo principas, paskirtis ir naudojimas.	1
1.12.	Gaisrų gesinimo įranga ir priemonės šilumvežiuose. Rūšys, paskirtis ir naudojimas.	1

1.13.	Smėlio padavimo po aširačiais sistemos.	1
1.14.	SGR konstrukcinės traukos galios	2
2. Geležinkelių infrastruktūra		19
2.1.	Bendros žinios apie geležinkelių infrastruktūrą, jos objektus ir jų paskirtį.	2
2.2.	Geležinkelių infrastruktūros objektai, jų paskirtis, ženklavimas.	2
2.3.	Kelio profilis. Lemiamoji įkalnė, nuokalnė, kreivės ir jų įtaka prekinį traukinių formavimui.	2
2.4.	Geležinkelio stotys. Jų paskirtis, veiklos technologija, rūšys.	2
2.5.	Manevravimas geležinkelio stotyse ir jų privažiuojamuosiuose keliuose.	2
2.6.	Stoties knyga, jos paskirtis, joje esanti informacija.	1
2.7.	Geležinkelio linijos Vilniaus regione. Geležinkelio linijų ypatumai, jose esančios stotys ir tarpstočiai, jų ypatumai, infrastruktūros objektų išdėstymas ir jų paskirtis.	1
2.8.	Geležinkelio linijos Kauno regione. Geležinkelio linijų ypatumai, jose esančios stotys ir tarpstočiai, jų ypatumai, infrastruktūros objektų išdėstymas ir jų paskirtis.	1
2.9.	Geležinkelio linijos Šiaulių regione. Geležinkelio linijų ypatumai, jose esančios stotys ir tarpstočiai, jų ypatumai, infrastruktūros objektų išdėstymas ir jų paskirtis.	1
2.10.	Geležinkelio linijos Klaipėdos regione. Geležinkelio linijų ypatumai, jose esančios stotys ir tarpstočiai, jų ypatumai, infrastruktūros objektų išdėstymas ir jų paskirtis.	1
2.11.	Manevravimas Vaidotų, Radviliškio, Panerių geležinkelio stotyse ir jų privažiuojamuosiuose keliuose. Kelių paskirtis, kelynų ir signalų išdėstymas. Manevavimo technologija.	1
2.12.	Manevravimas Klaipėdos, Draugystės geležinkelio stotyse ir jų privažiuojamuosiuose keliuose. Kelių paskirtis, kelynų ir signalų išdėstymas. Manevavimo technologija.	1
2.13.	Riedmenų automatinės kontrolės priemonės RAKP. Jų veikimo principas, paskirtis, išdėstymas geležinkelio linijose.	2
3 .SGR priėmimas ir perdavimas, stabdžių naudojimas, traukinių valdymas bei manevravimas, pokalbių reglamentavimas, radijo ryšio priemonių naudojimas		24
3.1.	<i>SGR priėmimas ir perdavimas:</i>	
3.1.1.	SGR mašinisto darbo technologija ir reikalavimai prieš darbo pradžią, SGR atvykus į darbą (SGR bazavimo vietoje, grąžos punkte ir stotyje.)	2
3.1.2.	SGR pamaininė techninė apžiūra.	1
3.2.	<i>SGR stabdžių naudojimo reikalavimai:</i>	
3.2.1	SGR stabdžių įrenginių techninės būklės tikrinimas;	1
3.2.2.	Keleivinių ir prekinį vagonų stabdžių įrangos konstrukcija;	2
3.2.4.	SGR prikabinimas prie sąstato;	1
3.2.5.	Stabdžių išdėstymo ir įjungimo tvarka;	4
3.2.6.	Traukinių su SGR trauka stabdžių tikrinimas;	1
3.2.7.	SGR stabdžių priežiūra ir valdymas;	1
3.2.8.	SGR atkabinimas nuo sąstato;	0,5
3.2.9.	Stabdžių automatinis valdymas;	0,5

3.2.10.	SGR mašinisto veiksmai priverstinai stabdant traukinį tarpstotyje;	2
3.2.11.	SGR mašinisto veiksmai vežant trūkusį prekinį traukinį į geležinkelio stotį;	0,5
3.2.12.	Traukinių stabdžių valdymo ypatumai žiemą;	0,5
3.2.13.	Kontrolinis stabdžių patikrinimas;	1
3.2.14.	Stabdžių normatyvai ir didžiausi leistini SGR važiavimo greičiai;	3
3.2.15.	SGR pajudėjimas iš vietos. Reikalavimai esant lygumai, įkalnei ir nuokalnei;	1
3.2.16.	SGR stabdymas važiuojant lyguma, nuokalne ir įkalne. Stabdymo kelio apskaičiavimas.	2
3.3.	<i>Dokumentai naudojami valdant SGR:</i>	
3.3.1.	SGR vietinė naudojimo instrukcija, jos paskirtis, naudojimas. SGR darbo saugos instrukcijos.	1
3.3.2.	Darbo lapas K-23. Pamaininės apžiūros rezultatų registracijos žurnalas K-82.	2,5
3.3.3.	Dokumentai, kuriuos traukinio mašinistas gauna prieš kelionę, kelionės metu ir po kelionės. Rašytinių leidimų (blankų) formos. Jose esančios informacijos analizė, pildymas ir reikšmė.	2,5
3.3.4.	Pavojingų krovinių vežimo taisyklės	1
4. Eismo saugos reikalavimai		17
4.1.	SGR mašinisto pareigos ir teisės.	1
4.2.	Traukinių valdymas ir manevravimas esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms (lyjant, snigiant, pūstant, esant stipriam vėjui) įvairiu paros metu.	2
4.3.	<i>Traukinio mašinisto veiksmai įvykus eismo įvykiui ar susidarius avarinei situacijai:</i>	
4.3.1.	Susidūrimas su autotransportu pervažoje;	1
4.3.1.	Žmogaus ir gyvūno traumavimas;	1
4.3.3.	Riedmenų nuriedėjimas nuo bėgių;	1
4.3.4.	Gaisras SGR ar traukinyje;	1
4.3.5.	Riedmenų susidūrimas;	1
4.3.6.	SGR gedimas;	1
4.3.7.	Traukinio stabdžių gedimas;	1
4.3.8.	Ašidėžės ar kitų aširačio elementų įkaitimas;	1
4.3.9.	Ratų riedėjimo paviršiaus defektas, aširačio užstrigimas;	1
4.4.	SGR mašinisto veiksmai įvykus eismo įvykiui ar susidarius nestandartinėms situacijoms .	2
4.5.	Reikalavimai vežant pavojingus krovinius.	3
Viso teorinis mokymas:		77 val.
PRAKTINIO MOKYMO PROGRAMA		
1. SGR aptarnavimas		32
1.1.	Saugus darbas geležinkelio teritorijoje ir dirbant su geležinkelio riedmenimis.	2
1.2.	SGR priėmimas ir parengimas darbui, perdavimas stoties keliuose ir bazavimo vietoje.	2
1.3.	Naudojimas radijo ryšio priemonėmis ir eismo saugą užtikrinančiomis sistemomis (ALS, KLUB-UP).	4
1.4.	SGR stabdžių įrangos patikrinimas priimant, įrangos suregulavimas.	4
1.5.	Gaisrų gesinimas.	2
1.6.	SGR aširačių iškėlimas. Priežastys, būdai, priemonės.	2

1.7.	Naudojimas SGR parangos įranga: papildymas kuru ir smėliu; kondensato išleidimas iš oro rezervuarų; sniego ir ledo atitirpinimas; šilumvežio valymas.	4
1.8.	Geležinkelio riedmenų stabdžių įrangos gedimų nustatymas, elementų išjungimas.	4
1.9.	PA, TP-1, TP-2, STP darbų atlikimas, ER apimtis.	4
1.10.	SGR aptarnavimas žiemą.	4
2. SGR valdymas		130
2.1.	SGR vidaus degimo variklio užvedimas, kontrolinių duomenų patikrinimas, traukos įjungimas.	2
2.2.	Manevravimas stoties keliais, išvažiavimas į stotį, prisikabinimas prie sąstato.	8
2.3.	SGR stabdžių tikrinimas.	4
2.4.	Manevravimas geležinkelio stočių ir jų privažiuojamuosiuose keliuose	24
2.5.	Darbas su kranu.	24
2.6.	Generatoriaus įrangos aptarnavimas	6
2.7.	Krovinio kėlimo įrangos valdymas	24
2.10.	Hidropavaros valdymas	10
2.11.	Darbas su ūkiniais traukiniais.	12
2.12.	Pagalbos suteikimas tarpstotyje sustojusiam traukiniui.	8
2.13.	Darbas su avariniais, gaisriniais, pagalbinais traukiniais.	8
Viso praktinis mokymas:		162
Iš viso teorijos ir praktinis mokymas:		239 val.

Pastabos:

1. Jeigu traukinio mašinistas praktinius mokymus atlieka viename struktūriniame padalinyje ir gali mokytis valdyti SGR ne visomis mokymo programoje numatytais geležinkelio linijomis ar keliais, mokymo programoje numatytą praktinių mokymų trukmę valdyti SGR geležinkelio linijomis ar keliais, kuriuose nesipraktikuoja proporcingai paskirstyti kitoms geležinkelio linijoms.

2. Praktikos mokymo programos skyriuje „SGR valdymas“ numatyti praktikos mokymai traukinio mašinistams turi būti organizuojami tolygiai dienos ir nakties metu.